

Raadio

Täielik Euroopa ringhäälingute saatekava 10.—16. novembrini 1935

Nr. 234 (39)

8. novembril 1935

V aastakäik

„RAADIO“ SUUREMAKS JA KAUNIMAKS

Meie ajakiri ilmub järgmisest numbrist alates 24-leheküljelisena ja illustreeritud kaanega. — Saatekava suureneb 12 leheküljele

Käsitähes huvi tõusuga ringhäälingu vastu ja ringhäälingu-kuulajate arvu kasvamisega on tunduvalt suurenenud ka meie ajakirja lugejate arv. Seda silmas pidades otsustas meie ajakirja väljaandja, Üleriikliku Eesti Raadioühingu juhatus ajakirja suurenenud müügist saadavaid summasid mitte jätta enda kasuks, vaid vastavalt sissetulekute kasvule suurendada ajakirja ning ühtlasi muuta kaunimaks tema välimust. Järgmisest numbrist alates ilmub „Raadio“ senise 20 lehekülje asemel 24-leheküljelisena ja illustreeritud kaanega. Ühtlasi ilmub ajakiri juba sellest numbrist alates paremal ja kallimal paberil. Suurendatud lehekülgede arvu otsustas juhatus kasutada saatekavade-osa laiendamiseks, nõnda et see järgmisest numbrist alates ilmub senise 8—9 lehekülje asemel 12-leheküljelisena. See võimaldab meil anda rohkemate ringhäälingujaamade saatekavasid ja veel täielisemalt kui seni. Kõige olulisemaks uuenduseks saatekavade alal on aga erilise ülevaatliku erialadeplaani avaldamine, millest kuulajad võivad hõlpsasti näha, millised saatjad levitavad näiteks oopereid, sümfoonilist muusikat, aja- viitekonserte, tantsumuusikat jne. Seesuguse plaani järele on meie ringhäälingu-kuulajaskonnas

tuntud ammu tarvidust ja meile on suurimaks rõõmuks, et me seda nüüd võime rahuldada.

Kõik need suurendused ja täiendused ajakirja juures viiakse läbi tellimis- ja üksiknumbri-hinda suurendamata. Loodame, et nii meie lugupeetud lugejad kui ka kogu Eesti ringhäälingu-kuulajaskond seda vääriliselt hindab ja meie ajakirjale osutab veel enam poolehoidu kui seni.

POLITSEIRAADIO LEVIB EUROOPASSE

Oleme toonud kirjeldusi sellest, kuidas Ameerikas ringhääling kergendab ja lihtsustab politseil ta ülesannete täitmist. Saate- ja vastuvõtuseaded politseiautodes võimaldavad „seadusesilmale“ vahetu ühenduse juhtiva keskasutusega. Euroopas on politsei kasutanud ringhäälingut vaid harukordadel, mil mõne maa politsei keskasutus on mõne tähtsama roima puhul pärinud teateid teise riigi politsei keskusele.

Nüüd aga on ka Londoni politsei võtnud tarvitusele 50 ringhäälinguseadetega autot; sama arvu raadioautosid tellis endale ka Hispaania „Guardia civil“ (kaitsepolitsei).

Eesti töö, Euroopa kvaliteet, see iseloomustab
RET raadiotehase tooteid.

NÕUDKE

Soome kalossid ja botikud

„Treugolnik“

Peaesindaja: **A.-s. GLOBUS** — TALLINN

RAADIO PÜSSIROHU-SUIITSUS

KUULAKE ABESSIINIAT!

RINGHÄLINGU-REPORTAAZID ABESSIINIA SÕJARINDEILT

See pole paljas sensatsioon — me võime tõesti kuulata raadiosaateid Abessiiniast ja ka Itaalia Eritreast.

Abessiinia ringhäälingusaatja A k a k i Addis Abeba ligidal töötab lainel 257 m, s. o. samal lainel kui Helveetsia Monte Ceneri, ja teda on Lääne-Euroopas läinud korda kuulata — müidugi ainult väga heade vastuvõtjatega ja aegadel, kui Monte Ceneri ei tööta. Kuna Akaki saatjal lasub ühtlasi telegrammide ülekandmine, on ta tööga äärmiselt koormatud. Igapäev saadab ta edasi umbes 80 sõjakirjasaatja teateid, kokku umbes 30.000 sõna päevas.

Abessiinia sõjapiirkonnas töötab peale selle rida lühilainesaatjaid ja nimelt Addis Abeba (kutse ETA) lainel 51,02 m, 39,37 m, 25,09 m ja 16,42 m; Asmara (kutse IDX) lainel 51,02 m, 38,02 m, 16,42 m ja (kutse IDU) 22,42 m. Assab (kutse ICY) lainel 50 m, 39,37 m ja 25,09 m.

Pariisi ajalehe „Paris Soir'i“ kirjasaatja, kes jõudis Pariisist Addis Abebasse, hakkab sealt andma igapäev kell 21.25 ringhäälingu-reportaaže.

Reportaažid antakse üle Addis Abeba lühilainesaatja ETA kaudu Prantsuse lühilainesaatjale „Fort Blcetre'ile“, mis need omakord saadab edasi Pariisi ringhäälingusaatjaie „Paris PTT“; viimane saadab reportaažid edasi juba lainel 431 m. Kuna „Paris PTT“ on võimas saatja, võivad Eesti kuulajad Abessiinia-reportaaže jälgida igasuguste raskusteta.

Esimene reportaaž Addis Abebast oli juba 22. oktoobril ja nimelt neeguse lossist ning kestis 10 minutit. Sissejuhatavate sõnade järel palus prantsuse ajakirjanik neegust kõnelda mõne sõna mikrofonisse. Neegus Haile Selassie pidas seejärel lühikese kõne prantsuse keeles.

Itaalia ringhäälingu-juhatuse teatel avanes ka Itaalias kõigil ringhäälingu-kuulajail võimalus 27. oktoobrist alates jälgida sõjategevuse käiku Abessiinias otsülekannete kaudu rindeilt. Selleks saadetakse teated lühilainetel Asmarast, Eritreas, Rooma saatjasse, mis need annab edasi teistele saatjatele Itaalias.

Et kindlustada suuremat erapooletust sõjasündmuste kirjeldamisel, on ameeriklased loonud ringhäälingu-otseühenduse New-Yorki ka Addis Abebast, kust juba on tehtud mitmeid ülekandeid. Teiselt poolt National Broadcasting Company, ameerika suurimaid ringhäälinguühinguid, saatis oma parima reporteri Floyd Gibbonsi ka itaallaste poolele, Asmarasse, et saada otseteateid ka vastaspoolelt.

Prantsuse kinouhing „Fox Movitone“ on saatnud

Raadiolambid ja -osad ostate soodsaimalt Raadio-Kooperatiivist Tallinnas, Suur Karja 9, Tartus, Promenadi 5, Pärnus, Riiüti 40 ja Rakveres, Vaksali 8.

Itaalia raadiotelegrafistid Adua rindel võtmas vastu ja andmas edasi viimaseid teateid tuleliinilt.

Džibutist välja mitu karavani helifilmi ülesvõtteaparatuuridega, et valmistada ringvaateid Abessiinia sündmustest.

Ka inglased korraldavad teadete saamist Abessiiniast. Nii on „Daily Mail'i“ direktor Mr. Laurence Stalling, kelle praegune asukoht on Džibutis, saatnud sealt välja 3 karavani ja nimelt Addis Abebasse, Magadiscosse ja Massausse. Iga karavan on varustatud lühilainesaatjaga, mille abil nad seisavad alatises ühenduses direktoriga Džibutis.

ITAALIA RINGHÄLINGU-KIHUTUSTÖÖ

Tähtsamaks vahendiks Vahemere rahvaste mõjutamiseks praeguse Itaalia-Abessiinia sõja puhul on itaallastel Lõuna-Itaalias asuv Bari saatja. Juba üksi sellest, et saatja nimi viimasel ajal üha sagedamini vilksatab päevauudistes, võib järeldada, et itaallased tema tegevust arendavad erilise hooga. Itaallaste ametlike selustuste järele saatja tegevus on suunatud sellele, et „lasta kuulda Itaalia häält mitmesuguste Vahemere ja Läheda Ida rahvaste keeltes“ ning seda ülesannet nüüd teostatasegi üsna laialdastes piirides.

Juba 1932. aastal, mil saatja ehitati, hakkasid itaallased selle abil levitama kavu ka a l b a n i a keeles, sest Albaanial puudub seni oma saatja. Sellele lisandusid varsti kroaatikeelsed saated. Järgmiseks algas Bari a r a a b i a keelseid saateid, seega puudutades Inglise, Egiptuse ja Prantsuse huvisid Põhja-Aafrikas. Bari saatja on hästi kuuldav ka Palestiinas ja Süürias. Läinud sügisel tegi Bari algust ka k r e e k a k e e l s e t e saadetega, kuna kreeklased oma esimese saatja ehitamist alustasid alles äsja. K. a. märtsis võttis Bari oma kavasse ka r u m e e n i a k e e l s e d saated ning praegu on käimas läbirääkimised Türgi valitsusega ka t ü r g i k e e l s e t e saadete levitamiseks. Ainsama maana väljaspool Bari mõjupiirkonda Balkanil püsib veel ainult Jugoslaavia.

Tellimishind:

12 kuud Kr. 4.50
6 " " 2.-0
3 " " 1.20
1 " " —.40

RAADIO

ÜLERIIKLIKU EESTI RAADIOÜHINGU HÄALEKANDJA

Toimetus ja talitus: Tallinn, Narva mnt. 27. Telefon 425-40

Üksiknumber
10 senti

Tellimisi võtavad
vastu kõik posti-
asutised ja talitus
ilmuib
kord nädalas

Täielik Euroopa ringhäälingute saatekava 10.—16. novembrini 1935.

Nr. 234 (39)

8. novembril 1935

V aastakäik

RAADIOMÄÄRUSTIK

Määrustik korraldab kogu raadio ala. — Eeskirjad antennide, vastuvõtjate ja segajate kohta. Mis ringhäälingul on lubatud ja keeldud.

„Riigi Teatajas“ nr. 94 5. novembrist s. a. on avaldatud raadiomäärustik, mis teedeministri poolt antud 10. septembril s. a. ja hakkas maksma 1. oktoobril s. a. Raadiomäärustik haarab kogu laialdast raadioasjanduse ala, koondades endasse 356 paragrahvis kõik senised üksikult avaldatud raadiomäärused ja täiendades neid uute eeskirjadega.

Raadiomäärustik koosneb kolmest osast: 1. Raadiojaamade ja -seadmete ülesseadmise ja teotsemise tingimused; 2. Raadiojaamade ja -seadmete kasutamise tingimused ning 3. Raadiotalitused ja maksud, millele lisanduvad lõppmäärused ning kolm lisa.

Esimene osa, raadiojaamade ja -seadmete ülesseadmise ja teotsemise tingimused, koosneb omakord kuuest peatükist: 1. Liigitused ja üldmäärused; 2. Kindel-, maa-, liikuv- ja eritalituslikud jaamad (peatükk koosneb viiest jaost: kindeljaamad, maajaamad, laevajaamad, õhusõidukijaamad, eritalituslikud jaamad); 3. Raadiolevi saatejaamad ja vastuvõtuseadmed; 4. Erakate- ja amatöörjaamad; 5. Raadiovastuvõtuseadmed ning 6. Antennid.

Teine osa, raadiojaamade ja -seadmete kasutamise tingimused, koosneb seitsmest peatükist: 7. Loatunnistused, 8. Jaamade valve, 9. Dokumendid jaamades, 10. Jaamade tarvitamine Eesti territooriumil; 11. Segamiste ärahoidmine (kolm jagu: Saatejaamade poolt tekitatavad segamised, vastuvõtuseadmete poolt tekitatavad segamised ja elektriseadmete poolt tekitatavad segamised (häired); 12. Raadiojaamade ja seadmete ning neid segavate elektriseadmete kontrollimine ning 13. Raadiooperaatorid ja raadioamatöörid.

Kolmas osa, raadiotalitused ja maksud, koosneb jällegi seitsmest peatükist: 14. Talituste liigitused; 15. Kindel- ja lii-

kuvtalitused; 16. Inimelu ja navigatsioonijulgeoleku talitus; 17. Eritalitused; 18. Raadiolevitalitus; 19. Erakate- ja amatöörjaamade talitus ning 20. Maksud ja kindlustused.

Raadiomäärustik täidab peaaegu kogu „Riigi Teataja“ numbri, üle 51 lehekülje. Seepärast on meil võimatu selle sisust anda mingit ülevaatlikku kokkuvõtet. Pealegi sisaldab määrustik vähe seegust, mis puudutaks ja huvitaks laiemaid ringkondi. Kõige tähtsam ringhäälingu-kuulajatele on määrustikus antenni käsitlev peatükk, mis pärast me selle peatüki järgmises numbris avaldame täieliselt.

Kahtlemata huvitab pealeselle paljuid ka segamiste ärahoidmist käsitlev määrustiku peatükk, kuid häiretõrjest on meil varem olnud juba korduvalt juttu, nõnda et asi kõigile peaks olema selge. Olgu ainult tuletatud meelde, et segamisi tekitavate elektriseadmete tarvitamine on lubatud linnade ja alevite administratiivpiirides kuni 1. märtsini 1936 ning väljaspool linnade ja alevite administratiivpiire kuni 1. märtsini 1937 pühapäeviti ja pühadel üksnes kella 00—07 ja 15—17 ning äripäeviti kella 00—07 ja 09—17. Muul ajal on segavate seadmete tarvitamine keeldud.

Määrustiku 3. lisas on toodud vastuvõttu segada, häirida, võivate elektriseadmete ja -esemete nimistu. Oleks soovitav, et isikud, kes kasutavad mingeid elektriseadmeid ja kes pole päris kindlad, et need vastuvõttu ei sega, määruse kõnesoleva osaga tutvuksid ja asja selgitaksid, et vältida vastasel korral ähvardavaid sekeldusi häiriva elektriseadme kasutamise pärast.

Vastuvõtuaparaatidelt (§§70—73) nõuab määrustik, et need oleksid ehitatud nõnda, et vastuvõetava laine sagedusega või mõne muu sagedusega neist antenni minev elektrienergia oleks nii väike, et see ei segaks lähedalasuvate vastuvõtuseadmete tööd. Vastuvõtuaparaate, mis töötamisel kiirgavad antenni kaudu välja teiste

lähedalasuvate vastuvõtuseadmete tööd segavaid laineid (näiteks ilma vastava seadmeta superhete-rodüün-, superreaktsioon- jne. vastuvõtjad), võib kasutada ainult raamantenniga.

Vastuvõtuaparaatide konstruktsioon peab olema mehhaniliselt kindel. Endainduktsioonpoolid, kondensaatorid ja ühendusjuhtmed ei tohi aparaadi pörotamisel liikuda. Samuti ei tohi ka pörotuste tagajärjel muutuda kontaktide elektriline takistus.

Reaktsiooni reguleerimine peab olema lihtne ja käepärane, nii et vastuvõtuaparaati oleks võimalik häälestada nõrgaltkuuldavaile saatejaamadele, ilma et tekiks lähedalasuvate vastuvõtuseadmete tööd segavaid võnkumisi.

Ringhäälingu-kuulajad, kes oma vastuvõtuseadmega segavad teisi abonente või teiste raadioseadmete töötamist, on kohustatud laskma proovida ja ümber korraldama oma raadioseadmed postivalit- suse direktori nõudmiste kohaselt ja tema poolt määratud tähtajaks.

Lõppeks pole vahest huvitusetu ka teada, mis on ringhäälingu korraldajail lubatud ja keeldud.

Ringhäälingul on keeldud võtta saateka- vasse ettekandeid või teateid, mis on riigi julge- oleku, avaliku korra, seaduse või kõlbluse vasta-

sed, või mis võivad solvata rahvuslikke või usulisi tundeid või sisaldada solvavaid ütlushi välisriikide kohta; levitada saatekavas ette nähtud ettekannete ja nende vahel kaubanduslikku või muud puht- ärilist reklaami; see keeld ei käi ettekannete vahe- aegade kohta, mille kestus on üle ühe tunni; kee- latud on ka anda edasi raadiotelegraafilisi või tele- fonilisi kindlale adressaadile määratud isikliku sisuga teateid, välja arvatud hädateateid. Häda- teadeteks loetakse teated, mida jaamal on õigus saata välja järgmistel juhtudel: kui mõni haigla või arst soovib kutsuda kohale kellegi haige omak- seid või sugulasi põhjendusega, et see isik on ras- kesti haige ja kutsutavaid pole läinud korda saada kätte mingi muu ühenduse abil; kui soo- vitakse selgitada kellegi kadumaläinud või taga- otsitava isiku asukohta; kui teatud arsti, keda mingi muu ühenduse abil ei saadud kätte, kiiresti kutsutakse raskesti haigestunud või haavatud isiku juurde ning politsei poolt levitatavad ühiskondliku julgeoleku kohta käivad teated. Peale nende tea- dete võib ringhäälingu anda ka vastusi kuulajate esitatud küsimustele.

Raadiomäärustiku eeskirjade vastu eksijad võe- takse vastutusele kriminaalseadustiku § 122 alu- sel, kui seaduses pole nähtud ette teistsugust karis- tust.

RAHVASTELIIDU RAADIOSAATJA

Kui Rahvasteliit pole suutnud hoida ära sõda, siis küll mitte seepärast, et tal puudusid tehnilised vahendid oma korralduste kiireks levitamiseks. Liidul on oma raadiosaatja, *Radio-Nations*, mille asutamise liidu täiskogu otsustas juba 1929. a. septembris. Selleks sõlmiti leping Helveetsia raadioühinguga, kes oma Genfi saatja, *Radio-Suisse*, andis liidu kasutada kriiside puhul; normaalaegadel jääb saatja ühingu enda kasutada.

Esmakordselt tõusis liidul tarvidus saatja üle- võtmiseks praeguse Itaalia-Abessiinia sõja ajal. Vas- tava otsuse tegi liidu peasekretär Joseph Avenol 7. oktoobril. Viibimata suunati kõik erasaated Genfist Berni saatjasse ning juba sama päeva õhtul alustas Rahvasteliit oma teadete levitamist raadio teel. Esi- mene saade, mis sooritati pikkadel lainetel (4225 m), kestis kaks ja pool tundi, kuna minutis anti edasi ainult 25 sõna. Seejärel korraldati saadet nii inglise kui prantsuse keeles ka Rahvasteliidu *Prangins'i* lühilainesaatja kaudu, mis asub eelnimetatud saat- jaga ühe katuse all.

Kuulajailt kõigist maailmajagudest saabus kohe teateid, et saadete kuuldavus olnud kõigiti hea. Seda

Tuli müügile RET raadiotehase „Maret“ 3-lam- biline patareivastuvõtja. Nõudke selle demonst- reerimist Raadio-Kooperatiivi kauplustes Tal- linnas, Tartus, Pärnus ja Rakveres.

raadiotelegrammide levitamist ringhäälingusaatja kaudu jätkab Rahvasteliit igapäev, nii kaua kui kes- tab praegune kriis. Muuhulgas liit informeerib ring- häälingu teel ka sanktsioonide tarvituselevõtust, — sel määral, kui neid teateid saabub üksikute riikide valitsustelt Genfi. Rahvasteliidu saatja püüab luua kahepoolset ühendust ka Abessiinia saatjaga Addis Abebas.

Vaatamata sellele, milliseks võib kujuneda Rah- vasteliidu tähtsus lähemas tulevikus, tuleb konsta- teerida, et praegune kriis on esmakordselt inimkon- na ajaloos pannud kõnelema maailma ühissaatja.

ILMUS TRÜKIST

TÄIELINE EUROOPA RINGHÄÄLINGU SAATEJAAMADE NIMESTIK

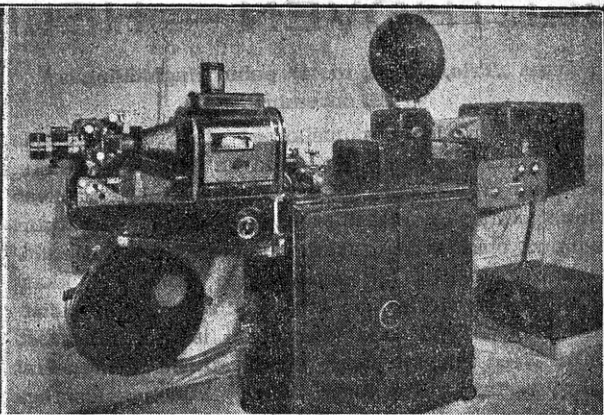
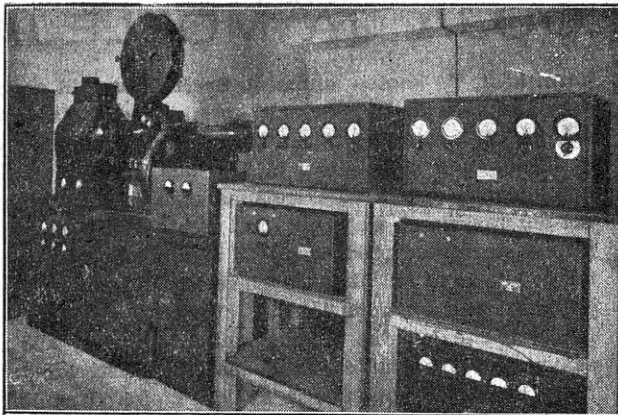
ühes lühilainesaatjate nimestikuga.

HIND 20 SENTI.

Tellida

AJAKIRI „RAADIO“ TALITUSEST,

Tallinn, Narva mnt. 27.

Berliini kaugenägemise jaama aparate.

V a s e m a l: Piltide edasiandmisseade, mis jäi tulekahjust puutumata. Ta võimaldab pildi lahkamist 320 jooneks, ketas teeb 6000 tiiru vakuumis. P a r e m a l: Kaugenägemise-vastuv. suurprojektsiooni-aparaadiga.

KAUGENÄGEMINE SAKSAS

Oleme oma ajakirjas järjekindlalt jälginud kaugenägemise arengut Saksas ja teistel maadel, tuues selle kohta lühemaid sõnumeid. Seekord tahame kaugenägemist Saksas anda pikemat ülevaadet.

Saksa kaugenägemise-saatja asub Berliin Witzlebenis. Viimase Saksa ringhäälingunäituse ajal langes saatja teatavasti tulekahju ohvriks, kuid on nüüd ehitatud uuesti üles ja alustanud jälle oma saateid.

Saatja levitab oma kaugenägemiskava kaks korda päevas, kusjuures helid saadetakse lainel 6,985 m, pildid lainel 6,700 m. Kaugenägemisesaadete lähtekohaks on Witzlebeni ringhäälinguhoone, milles osa ruume vastavalt kohandatud. Erilisest stuudiost, mis varustatud projektsiooni- ja heli-võimendamisseadetega, levitatakse kaugenägemise otstarbeks valmistatud helifilme. Piltide saatmiseks kasutatakse tuntud Nipkov-ketast, mis keerleb kiirusega 3000 ringi minutis ja 25 pildivahetusega sekundis „lahkab“ iga pildi 180 jooneks. Projektsiooni-valgustuseks kasutatakse 75-amp. kaarlampi. Iga saadet jälgitakse ja juhatakse nn. ajuruumist, režiitoast. See on väga tähtis toiming, kuna on nõuetav täpne heli ja pildi ajaline kooskõla. Sissejuhatavad laused juhatakse saadetele kaasa vastavast konfereerimisruumist. Sellest ruumist on võimalik ka tummfilme varustatud muusikaga heliplaatidelt. Kuna kaugenägemise-vastuvõtjate omandamine harilikul kodanikul veel käib üle jõu, on kõigil asjahuvilistel võimaldatud tasuta tutvumine kaugenägemisega nn. kaugenägemise-tubades. Selleks on igasse Berliini linnaossa ja 60 kilomeetri raadiuses eeslinnadesse ehitatud avalikud kaugenägemistoad. Harilikult on neis alati publikut tulvil.

Saksa kaugenägemisele pandi nurgakivi 25. mail s. a., mil riigi ringhäälingu juhi Hadamovsky algatusel ja eesistumisel astus kokku Saksa kaugenägemisekogu. See organisatsioon taotleb kõigi asjast huvitatud teaduse-, tööstuse- ja ringhäälinguringkondade tihedat koostööd kaugenägemise arendami-

seks. Kogu tähtsamaks ülesandeks on kaugenägemisevõrgu loomine kogu maal. Vastav kava näeb ette koguarvusi kuni 25 kaugenägemisesaatjat kõigis maa osades. Selline suur saatjate arv on tarviline seetõttu, et kaugenägemisel kasutatavate ultralühilainete ulatus on normaalselt teatavasti ainult 70 kilomeetri ümber. Saatjatevõrgu väljaarendamine võtab aga veel aega, kuna uute saatjate ehitamine võib sündida ainult järk-järgult. Kohtades, kuhu saatjaid kavatsetakse püstitada, tuleb enne sooritada rida katsesaataid, et määrata kindlaks saadete ulatus, leviku tingimused jne. Sellisteks katsesaadeteks on dr. Banneitz, Saksa postiameti juhte, konstrueerinud erilise transporteeritava kaugenägemisesaatja, mis on asetatud 14 diiselasveoautole. Nendesse autodesse on mahutatud kaks pildi ja heli saateseadet. Kumbki seade on mahutatud viiele veoautole. Ülejäänud kolm autot veavad jõujaama ja neljas heli-võimendusseadet. Hiljutisel „esietendusel“ Hamburgis suutis see saatja levitada kaugenägemist laitmatult mitte üksnes avalikesse kaugenägemise-tubadesse linnas endas, vaid tema saateid võidi hästi jälgida ka ulgumerel viibival ookeaniaurikul „Caribia“.

Berliini järele ehitatakse esimeses järjekorras, teine Saksa kaugenägemisesaatja Brocken ja Harzi mägestikus Alam-Saksimaal.

Kõrge asukoha tõttu (enam kui 1000 meetrit üle merepinna) ulatuvad tema saated arvatavasti kuni 100—150 kilomeetri kaugusele. Seega oleks kaugenägemisega varustatud terve rida linnu, nagu Göttingen, Hannover, Braunschweig, Magdeburg, Halberstadt jne.

Viimasel Saksa ringhäälingunäitusel oli juba pandud välja müüdavaid kaugenägemisevastuvõtjaid ja nimelt kahes suuruses ja hinnas, 600 ja 1800 riigimarka. Need hinnad on Saksa oludeski väga kõrged. Kaugenägemise levimise üheks suuremaks takistuseks ongi see, et vastuvõtja muretsemine ja selle kasutamine tuleb väga kallis. Saksas on era vastuvõtjaid ainult vähestel.

BEETHOVEN — HELILOOJA JA MÕTLEJA

Tema „Trio, op. 11, nr. 4“ puhul ringhäälingus
12. novembril.

Beethoveni loova muusikalise tegevuse tähtsus kuulub mitte ükski muusika-, vaid ka kultuuriajalukku. Beethoven oli helilooja ning ühtlasi ka mõtleja. Avar vaimne silmaring, klassilise ja kaasaegse literatuuri tundmine, oma isikliku saatuse surve all (B. jäi elulõpus kurdiks) välja kujunenud selge ilmavaade, kaasaaja seltskonna meeolude ja sotsiaalsete hädade mõistmine — need kõik olid Beethoveni isiku omapärased jooned. Need individuaalsed jooned aitasid ta muusikat niivõrd tõsta, et see ühes teiste kunstiavaldustega omandas inimkonna elus üldkultuurilise tähtsuse ühevõrra muude kultuuriteguritega: usu, teaduse ja tehnikaga. Sellest seisukohast on Beethoveni loov muusikaline tegevus nii suur, et ta ei mahu spetsiaalse muusikaajaloo raamidesse ning teda võiks hinnata alles üldkultuuriajaloo nähtena.

Beethoveni tähtsus maasikaajaloo seisab peamiselt instrumentaalmuusika vallas. Beethoveniga alates omandas instrumentaalmuusika täiesti iseseisva tähenduse: ta hakkas kõnelema oma enda keelt ilma mingi kõrvalise toetuseta; oma ilmekuse poolest tõusis ta nii kõrgele, et võis väljendada inimese kõige keerulisemaid elamusi. Selles avaldus Beethoveni loova vaimu ebahariline võim, mis ta muusikas ulatub sügavate probleemide lahendamiseni. (Oma loomise võimsatel hoogudel leidis Beethoven inimehääle olevat väljenduseks liig piiratud ning pidas seepärast kõrgemaks instrumentaalmuusikat).

Beethoven andis instrumentaalmuusika tõstmiseks hulga uusi tehnilisi vahendeid, rikastades sellega tunduvalt muusikalist keelt. Uusi vorme Beethoven ei loonud, kuid ta laiendas märksa endiseid vorme ja näitas igakülgselt nende painduvust kõige mitmekesisemate elamuste edasiandmisel, täites need sügava ning üleva sisuga. Wagneri ütelse järgi tungis Beethoven vormide kaudu muusika tõelise olemuseni ja selgitas selle sisemise mõtte.

Beethoven tõstis muusikas tugevalt dünaamilist ja rütmilist külge kõikvõimalike rõhkude, paisumiste ning kontrastide kaudu. Ta tõi ka muusikasse ettekandeviisi täpsema märkimise. Oma loomingut tähtsuse ja iseloomult on Beethoven lõpp-punktiiks klassilise muusika ajajärgule, olles ühtlasi ka kindla suuna andjaks järgnevale romantikute ja uusromantikute muusika-ajajärgule.

Beethoven sündis 1770. a. Bonn. 11-aastaselt esines noor Ludvig juba edukalt kontsertidel pianistina. Muusikalisi teadmisi sai ta Viinis Mozartilt ja Haydnilt. Beethoveni sõbrad ja austajad muretsesid talle korraliku toetussumma aastas ja nii võis ta enda täieliselt pühendada loomingule. Kuid seal tabas teda saatuse

karm käsi. Ta kaotas kuulmise. See toimus küll aeglaselt, aga seda järjekindlamalt paarikümne aasta jooksul. Ja 1819. a. oli ta täiesti kurt. Ainult teadmine, et ta loominguga võib ülimal määral olla kasulik tervele inimkonnale, sundis teda loobuma endatapmismõttest. Sel elu raskeimal ajajärgul lõi Beethoven oma tähtsamad surematud tööd (nagu IX sümfoonia jne.), mille hulka kuuluvad ka viimased klaverisonaadid ning keelpillikvartetid. A. Rubinsteini arvates oli Beethoveni viimaste teoste loomine mõeldav ainult kurdina, kus on saavutatav absoluutne keskendus, et täiesti kanduda teise, kõlavasse maailma ja avaldada oma titaanlikku heroismi. Beethoven suri 1827. a. Viinis.

SUURSAATJA KESK-PRANTSUSMAALE

Senistes Prantsuse ringhäälingu arendamiskavades oli Kesk-Prantsusmaa, kolmnurgas Paris-Lyon-Bordeaux, jäänud ainult ühe väikese saatjaga Limoge'is. Kuna riigi keskosas, Auvergne'i mägimaastikus, lõuna- ja idaosas asuvate saatjate kuuldavus jättis palju soovida, soovisid kohalikud kuulajad juba ammu Auvergne'i piirkonda võimsamat saatjat. Soov teostus neil päevil, mil peaminister Laval, kes ise auvernlane, tegi korralduse uue 120-kW võimsusega suursaatja ehitamiseks Meymac'i, Correze'i departemangu. Asudes Auvergne'i kiltmaa keskel, 850 meetrit üle merepinna, saab uus saatja oma 200 meetri kõrguse antenniga kõrgemaks Prantsusmaal. Saatja ehitustööd algavad tuleval kevadel.

RAHVAVASTUVÕTJAD ITAALIAS

Itaalia raadiotööstus on arendanud uuetüübilise kolmelambilise rahvavastuvõtja „Radiobalilla“, mis itaalia raadionäitusel äratas suurt huvi. Eelmise aastaga võrreldes on suuremate vastuvõtjate hinnad Itaalias langenud 20—25 protsenti. Selle põhjusena märgitakse eeskätt konstruktsiooni lihtsustamist.

KAS TE JUBA TEATE...

... et Inglise ringhäälinguühing BBC on asutanud New Yorgi oma osakonna lähema ühenduse loomiseks Ameerika ringhäälinguühingutega ja et samaks otstarbeks on ka Londonis juba Ameerika ringhäälinguühingute CBS ja NBC osakonnad?

... et Eiffeli-torni kaugenagemise-saatja algas oma tegevust 7 m pikkusel lainel?

... et Rootsi ringhäälingu-nõukogu on otsustanud lähemal ajal asuda kaugenagemise-saatja ehitamisele?

... et Prantsuse uus 100-kW suursaatja Marseille's algab tegevust esimesel detsembril s. a.?

... et „L'Antenni“ teate järele on Itaalia valitsus kõigil Itaalia ringhäälingu-kuulajail keelanud jälgida välismaisi saatekavu ja selleks seadnud sisse vastava järelevalve ja karistused?

... et praegu ehitama hakatava Viini ringhäälingu-palee kõik stuudioruumid tulevad ilma akendeta ja hermeetiliselt kinni käivate ustega, et saateid ei saaks segada mingisugused kõrvalhelid?

... et Ungari ringhääling on määranud 200.000 pengöt selleks, et saata asjatundjaid Prantsusmaale, Saksasse, Hollandisse ja Inglismaale tutvuma kaugenagemisega?

... et kuulus „Bata“ tööstus Tšehhoslovakkias hakkab massiliselt valmistama rahvavastuvõtjaid?

RET raadiotehase „Pioneer“, 5-lambiline oktodesuper on hooaja menukaim vastuvõtja. Müügil Raadio-Kooperatiivis Tallinnas, Tartus, Pärnus ja Rakveres.

Armastuse pihimine. Lachner: avam. „Neli inimiga“
 22.30—23.15 muusikat kolmel klaveril. Bortkiewicz: a) Grotsek tants; b) Gavotte caprice; c) Graatsiline valss. Haydn: Menuett. Norman: Improvisatsioon. Endt: Urgmetisa muinasjutt. Boulanger-Norman: Kodumaa. Norman: Ülemeelikus. Joh. Strauss-Norman: Keisri valss. Schubert-Gebhardt: Sojaväe marss. Liszt-Forzky: Kromaatileine galopp
 23.40—1.00 vt. Berliin

München 405,4 / 740 / 100
 7.30—9.00 muusika
 18.00—19.30 orkester. Kavas: Strauss, Meisel, Gabler, Goetz, Mattausch, Dostal jt.
 20.00—21.00 orkester. Jung: Passacaglia suurele orkestrile. Kotaly: tants „Galanthast“. Stravinski: Tullind
 22.30—23.00 akordeoniduet, sopran, tenor, klaver, kšülofon
 0.15—1.00 tantsumuusika

Moskva Komintern 1714 / 175 / 500
 7.20—7.50 heliplaate
 8.00—9.15 kontsert
 10.00 heliplaate
 18.30 laul (sopran)
 19.20—20.30 vene laule
 21.00—22.00 sümfoonikakontsert heliplaatile. Kavas: Tšaikovski, Rachmaninov, Glasunov

Laupäev 16. nov.

Tallinn 410,4 / 731 / 20
Tartu 579,2 / 512 / 0,5

Tallinn-RKS ja Tartu

7.00 äratusmäng
 7.05 võimlemine
 7.20 hommikukontsert heliplaatile
 8.15—8.30 hommikupalvus (öpet. A. Sommer)

Tallinn-Lasnamäe ja Tartu

17.15 heliplaate ja reklaami
 17.30 katkendeid Verdi oopereist. (Heliplaadid). 2 duetti oop. „Rigoletto“ — A. Galli-Curci ja G. Luca.
 2 duetti oop. „Aida“ — Rosa Ponselle, sopran ja G. Martinelli, tenor. 4. vaatuse finaali oop. „Saatus võim“ — R. Ponselle, sopran, G. Martinelli, tenor ja Ezio Pinza, bass. Duett oop. „Othello“ — A. Pertile, tenor ja B. Franci, bariton.
 18.00 päevauudiseid
 18.30 ajanäitaja-öiendus
 18.31 ilmataede Tartust
 18.35 prantsuse keele tund edasi jõudnuile — Jean Cathala
 19.05 Rombergi helindeid. (Heliplaadid). Pop. „Uus kuu“ — Light-Opera-Company. Pop. op. „Kõrve laul“ — Debroy-Somers-Band
 19.20 tähelepanavalt järgneva nädala saatekavas
 19.30 kindral J. Tõrvand: Välistöiitiline ringvaade
 20.00 vana tantsumuusikat (R. Salmingi trio)
 20.45 kirjanik Julius Oengö esitab oma luuletusi
 21.05 Riigi Ringhäälingu orkestri kontsert. Juh. R. Kull. Suppé, avamäng „Hommik, lõuna ja õhtu Viinis“. Nedbal, valss oop. „Vooruslik Barbara“. Morena, pop. „Visiit Millõckeri juurde“. Strauss, ballett op. „Rüüteli Passmann“. Sullivan, avam. op. „Mikado“. Fall, valss oop. „M-ma Pompadour“. Lehar, pop. op. „Clo-Clo“

22.15 moodsat tantsumuusikat maridiballiit „Estonia“ kontsertsaalist

Lahti 1807,2 / 166 / 40
Helsingi 335,2 / 895 / 10

Soome keeles

17.00 soovikontsert heliplaatile
 17.55 vestlus
 18.10 kooliõpilaste lauluettekandeid
 18.40 päevaküsimusi ★ 19.15 reportaaž
 19.35 harmoonika ettekandeid
 19.50 loeng
 20.10 koorilaul. Kavas: Maasalo, Kotilainen, Herman, Sivori ja P. J. Hannikainen
 20.35 Joonas & Co.
 21.00 ringhäälingu orkester. Vanemat tantsumuusikat
 22.10—24.00 tantsumuusika restoranist „Börs“

Riia 514,6 / 583 / 15
Milano 271,7 / 1104 / 50

7.35—8.05 hommikukontsert
 12.00—12.30 bõrsiteated ja heliplaate
 16.00 Chausson: Poem, op. 25, helipl.
 16.15—17.30 Mascagni ooper „Cavalleria rusticana“ heliplaatile
 18.00 läti muusika. Puhkpilliorkester. Cuncinš: Vabastajate marss. Melngailis: Olen rõõms ja tantsin. Medinš: Tants. Kripe: Lendurite marss
 18.30 orel. A. Kalnins: Guilman: Koraaal ja fuuga. Reger: Intermezzo. Reger: Toccata. Merkel: Andante III sonaadist c-moll. Koraaal
 19.00—20.00 läti muusikat ja poeeme
 20.15 ooperimuusika. Orkester, Irma Kalnins ja P. Saks. Rossini: avam. „Itaalanna Alžiiris“. Weninger: Fantaasia Verdi helindeist. — Aariaid. — Massenet: meditatsioon oop. „Thais“. Rich. Strauss: Valss oop. „Roosikavalet“. — Aariaid ja duette. — Gounod: fantasia oop. „Faust“. — Vaheaud (22.00). — Weber: süit meloodiaist oop. „Vabakütt“
 22.30—24.00 tantsumuusika helipl.

Kaunas 1935 / 155 / 7
 20.30 ooperiülekanne Riigiteatrist

Varssav 1339 / 224 / 120
Kattovice 395,8 / 758 / 12

13.15—14.25 väike orkester
 15.30—16.00 heliplaate
 16.30—17.00 Katzi orkester. Weber-Berlioz: Kutse tantsuks. Grieg: Prantsuse sereenaad. Abraham: popurrii oop. „Hawaii lill“. Nedbal: Krakovjak
 17.15—17.30 orel. Vivaldi-Bach: Kontsert a-moll. Bach: Koraaal
 17.45—18.00 koorilaul
 18.15—18.45 uusi heliplaate
 19.45—20.00 Berlioz helindeid helipl.
 21.00—21.45 „Muusikaline mosaiik“, mitmesugused solistid
 23.00—0.15 O. Straussi operett „Valtsi võlu“
 0.20 tantsumuusika ülekanne

Stokholm 426,1 / 704 / 55
Motala 1389 / 216 / 30

15.00—16.00 Septimani orkester
 16.30 Brahmsi laule
 16.50—17.10 tšello. J. Bernstein. Boccherini: Sonata A-duur. Bach: Adagio tšellole. Couperin: Pastorale. Ravel: Habanera. Popper: Tants
 17.45—18.45 heliplaate
 19.00—19.45 vana tantsumuusika
 20.30 kabaree
 21.15—22.45 orkester. Rimski-Korsakov: Avamäng. Romberg: Popurrii. — Laule. — Reesen: Himmerland. Waldteufel: Estudiantina. — Laule. — Lincke: katkeid op. „Gri-Gri“. Friedemann: Slaavi rapsoodia nr. 2
 23.00—24.00 moodne tantsumuusika

Droitwich 1500 / 200 / 150
 13.00 orkester ja bariton ★ 14.15 ajaviitemuusika ★ 15.15—16.00 heliplaate ★ 16.05 ajaviitemuusika ★ 17.00 kinooriel ★ 17.30 puhkpilliorkester ja bariton ★ 18.30 trio ★ 19.00—19.30 mandoliinid ja tenor ★ 20.45 laule ★ 20.55 Walesi vahemäng ★ 21.00 Laupäeva-magasin ★ 21.45 orkester ja bassbariton ★ 22.30—23.30 kapell Alfredo ★ 24.00 orkester. Strauss: „Nahkhiir“, avamäng. Wolf-Ferrari: Intermezzo. Gounod: „Faust“, fant. Mayerl: „Neli ässi“,

süit. Romberg: „Kõrve laul“, fantaasia ★ 1.00—2.00 tantsumuusika

Praha 470,2 / 638 / 120
 20.50—22.00 raadiopopurrii. Orkester ja solistid
 22.00—23.00 „Idamaa naeratus“, orkester ja dramaatiline grupp
 23.15 heliplaate
 23.30—0.30 orkester ja solistid

Viin 506,8 / 592 / 100
 20.45—22.40 Johann Straussi op. „Rüüteli Pasmann“ kolmes aktis
 23.10—24.00 ja 0.15 austria muusika. Orkester. Kavas: Geyer, Weinberger, Webinger, Engel, Seidler, Stefanides, Schieder, Kröhn, Friedl jt.
 0.45—2.00 tantsumuusika helipl.

Budapest I 549,5 / 546 / 120

22.40 ooperiorkester. Alfven: Midsommerkava. Sibelius: „Finland“, sümfooniline poem. Hamerik: Norra süit. Sibelius: Laul. Grieg: Norra tants

24.00—1.00 jazzorkester
Milano 368,6 / 814 / 50

17.40—18.25 heliplaate ★ 21.50 sümfooniline jazz ★ 0.10—1.00 tantsumuusika

Deutschlandsender 1571 / 191 / 60
 13.00—14.45 orkester
 15.00—16.00 muusikaline sega-eeskava
 19.30 sport. Caracciola räägib oma

sõitdest
 19.45 orel
 20.00—20.45 orkester. Lortzing: avamäng „Tsaar ja puusepp“. Sibelius: Valse triste. Mascagni: stseene oop. „Cavalleria rusticana“. Sarasate: Hispaania tants nr. 8. Niemann: Kuupaisteline öö.

21.10—23.00 „Duur ja moll“, tantsumuusika. Adalbert Lutteri ja C. Woitschachi kapellid

23.30—23.45 Jäger: Väike õõmusika klarnetile, inglisarvale, fagotile ja klaverile
 24.00—1.55 tantsumuusika. Ilja Livšanovi kapell

Berliin 356,7 / 841 / 100

17.00—19.00 2 lõbusat tundi. Orkestrid, kvartett, vokaal- ja instrumentaalsolistid
 20.00—20.40 puhkpillimuus. Kavas: Blankenburg, Thomas, Waldteufel, Brase, Saro ja Spohr

21.10—23.00 ülekanne Stuttgardist
 23.30—2.00 lõbus nädalalõpu eeskava. Orkester, solistid

Königsberg 291,0 / 1031 / 100

19.20—19.45 orel. Eberlin (1702—1762): Toccata quinta. Walthert: Jeessus, minu rõõm. Pachelbel (1653—1706): Fuuga. Muffat (1645—1704): Toccata duodezima

21.15—23.00 marsse ja sõdurilaulu
 23.40—1.00 tantsuõhtu

Breslau 315,8 / 950 / 100

21.1—23.00 kaks lõbusat tundi. Orkester ja solistid

23.30—1.00 tantsumuusika

Hamburg 331,9 / 904 / 100

21.15—23.00 lõbus õhtu
 23.25 muusikaline vahemäng

24.00—2.00 tantsumuusika

Köln 455,9 / 658 / 100

21.10—23.00 „Üllatuste õhtu“

Stuttgard 522,6 / 574 / 100

21.10—23.00 kirju õhtu
 1.00—3.00 öökonsert. I. Kammermuusika. II. Bruckner: Sümfoonia nr. 3, b-moll (heliülesvõte)

Leipzig 382,2 / 785 / 120

20.00—20.55 puhkpillimuusika

21.10—23.00 lõbus õhtu

23.30—1.00 EmDe orkester ja laule

München 405,4 / 740 / 100

19.30—19.50 flööt, bratš, tšello, klaver
 20.35—23.40 veeberi romantiline oop. „Vabakütt“, kolmes aktis. Ülekanne Müncheni Riigiteatrist

24.00—1.00 tantsumuusika

Moskva Komintern 1714 / 175 / 500

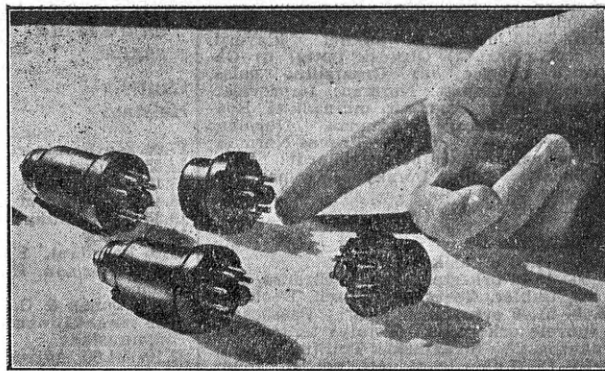
7.20—7.50 heliplaate
 8.00—9.15 kontsert
 10.00 heliplaate
 19.30 Beethoveni helindeid. 1. Trio c-moll. 2. šoti ja iri laule
 20.30 laul, klaver
 21.00—22.00 ooperimuusika. Kavas: Lécocq, Planguette, Offenbach, Zeller, Strauss

METALLIST RAADIOLAMPID

Juba mõned kuud ehitatakse Ameerikas metallist raadiolampe (*metal-tubes*), millistega varustatud vastuvõtjad olid esitatud tänavusel New Yorgi raadionäitusel. Kohe järgnes terav võistlus metallist raadiolambi ümber, mis äratas suurt tähelepanu mitte ainult Ameerikas, vaid ka Euroopas. Nii mõnelgi lugejal kerkib üles küsimus, et mis läheb meil korda Ameerika raadiolampide areng. Senini igatahes veel mitte! Kui aga seal metall-lamp võidab, siis on vaid ajaküsimus, kunas ka Euroopas esimesed metallist raadiolambid turule ilmuvad. Jälgides igasuguseid teateid, mis käsitavad metall-lampe, paistab, et see kui on natuke liialdatud ja nagu oleks klaaslambi saatuse otsustamine vaid päevade küsimus. Kainemal vaatlusel selgub, et metallist raadiolambi tulevik pole veel sugugi nii kindel. Poleks vast liigne, kui oma lugejaile toome mõningaid teateid sellest uuest lambist ja temaga saavutatud tagajärgedest.

Metall-lambi laskis turule RCA (Radio Corporation of America) koos GE-ga (General-Electric), et võistelda Philco-ühinguga, kes oli hakanud iseseisvalt raadiolampe valmistama. Nii reklaamib RCA, et tema metal-tubes võrreldes „vananenud“ klaaslampidega tähendavad suurt tehnika edusammu, kuna Philco jälle väidab, et ainukesed head ja õiged raadiolambid on ikkagi klaaslambid. Kuid ka mitmed teised firmad võtavad võistlusest osa, nii et „ehtsate“ lampide kõrvale on tekkinud „võltsitud“ lambid. Nii leidub praegu klaaslampe pritsitud sisemise metallkattega, samuti lampe välise metallkestaga ja lõpuks puhtad klaaslambid, mis on aga varustatud metall-lambi sokliga. „Ehtsa“ metall-lambi paremuseks arvatakse järgmisi omadusi: nad on purunematud, täiesti varjatud väliste häirete eest ja äärmiselt väikese omamahtuvusega. Et metall-lambid on purunematud, seda ei saa keegi eitada, kuid see tugevus ei ole ei tea kui suureks paremuseks, sest tegelikult pole lambi kest kõige tähtsam, vaid sinna sisse ehitatud süsteem. Kui pakkida näiteks kanamunad plekist kasti ja seda siis kukkuda lasta, siis ei kannata selle all küll kast, kuid munad on siiski katki. Sama lugu on ka metall-lambiga. Kui selline lamp kukub maha, siis ei ole küll väliselt midagi märgata, kuid tundlik süsteem võib siiski puruneda, ja seda eriti veel seepärast, et erilise valmistusviisist tingituna on need lambid palju ebastabiilsemad kui klaaslambid. Klaasist raadiolampe saadetakse tihti kõige kaugematesse maailma nurkadesse ja nad on sageli kuude viisi teel. Sellegi peale vaatamata juhtub väga harva, et transpordil kestel mõni klaaskolb puruneb. Ei tohi ka unustada neid miljoneid raadiolampe, mis on monteeritud autovastuvõtjatesse, kus igasugused põrutused ja raputused on paratamatud.

Ka teisel omadusel, nimelt varjamisel, on kahjuks oma konks. Sest ka metallist lambi juures

Nii näevad välja ameerika uudislambid metallist.

peab lambi ülemisel osal asetseva võreühenduse veel erilisel metalliliselt varjama. Edasi pole ka metall-lambi väikesed välismöödud nii olulise tähtsusega nagu vahest arvatakse. Et nad on väikesed, siis lähevad nad ka kuumemaks kui klaaslambid ja seepärast peab nad asetama vastuvõtja soojustundlikest osadest (näiteks poolid) küllalt kaugemale, et aparaat püsiks nõuetaval määral stabiilsena. Sellest tingituna pole uute lampidega varustatud aparaatide šassiid sugugi väiksemad kui seniste aparaatide omad.

Kõigest eeltoodust järeldub, et metall-lampide n. n. paremused pole sugugi nii suure väärtusega, kui see vast esimesel pilgul paistab. Siia juurde tuleb veel asjaolu, et metall-lamp pole absoluutselt vaakumikindel ja sellest tingituna võib palju enam „surra“ kui täiesti õhukindel klaaslamp.

Edasi ei ole võimalik metall-lampe ehitada mitmekordsete lampidena, nii et sama võimsuse juures on metall-lampidega vastuvõtjas üks kuni kolm lampi rohkem kui klaaslampidega vastuvõtjas. Täiesti uusi tüüpe pole metall-lampidena valmistatud, vaid täiesti normaalseid tüüpe kasutades asendatud klaaskolb metallkestaga. Ja see on kõik! Kuid tähtsaim argument metalllampide vastu on nende kõrge hind, mis on tingitud rasketest valmistustingimustest.

Kõigest sellest nähtub, et praegusel hetkel pole klaaslambil võistlejat karta.

Nagu juba eespool mainitud, pidi metall-lamp turule ilmuma puht äriilistest olukordadest tingituna ja seepärast enneaegselt. Nad pidi ilmuma, kuna nad ise olid alles poolel arenemisteel. Sellega on ka seletatavad need paljud puudused, mis ilmnevad uute lampide juures. Et aga uute lampide arendamiseks on investreeritud miljoneid dollareid, siis RCA püüab teha kõik, et praeguseid vigu kõrvaldada ja hinda alandada. Kui seda aga saavutatakse, milles pole kahtlust, siis algab metall-lambi võidukäik, mis kahtlemata haarab ka Euroopa. Kuni seleni möödub aga nii mõnigi hea aasta.

Marconi raadiolambid on maailma parimaid ja kuulsamaid. Esindaja: Radio-Kooperatiiv Tallinnas, Tartus, Pärnus ja Rakveres.

„Lõunamerede muusika“

Maadeuuriija Robert Allison seisis troopikasaare rannal ja vahtis kurvalt Vaikse ookeani ööpimedusse enda ees. Juba homme, pärast kolmekuiset vahemikku, jõuab päralt väike saarteurik, mis ta siit üksindusse uppunud, inimkultuurist tuhandeid penikoormaid eemal asuvalt saarelt võtab endaga kaasa. Tal tuleb lahkuda saarelt, ilma et ta oleks suutnud teostada oma palavaimat soovi ja igatsust.

Muide, teatavaid tulemusi olid need kuud siin saarel andnud siiski. Ta oli avastanud neli seni päriselt tundmatut linnutõugu. Oli märkinud ja uurinud uusi korallidekihistusi, mis talle tingimata kindlustavad New Yorgi geoloogiaseltsi kuldmedali. Oli hankinud tunduvat lisa ka lõuna-polineesia suguharude keelte tundmisele. Ent üht ja kõige tähtsamat polnud ta siiski saavutanud — oli jäänud uurimata saareelanike primitiivne muusika, millest küll üks ta eelkäija oli toonud umbkaudseid teateid, aga mille päritolu arvati olevat niivõrd tähtis ja nimelt niivõrd ürgne ja algeline, et temas võisid peituda kõigi pärastiste, kaasaegsete helikunstide, kogu inimtunnete sügavaimad algeod ja allikad. Nii tihti, kui ta päriselanikke nende muusika ja helikunsti üle küsitleski, polnud ta saanud nendelt vastuseks muud kui morni, peaaegu ähvardava vaikuse. Näiliselt nõudis sedalaadi lõunamere-muusika ka erilisi, aimatuid avastamismeetodeid.

Murelikult astus Allison rannalt tagasi teerajale, mis viis külla saare sisemuses. Järsku ulatusid ta kõrvu mingid kummalised hääled, mis panid ta võpatama. Allison kuulatas. Ärritatult, kuid siiski ettevaatlikult jätkas ta siis teed nende tasaste häälte suunas. Üks mõte läbis tas korruga Allisoni, — kogu ta olemust valdas üksainus suur lootus: vahest ta siiski veel leiab saarelt selle, mida ta teistelt Vaikse ookeani saartelt otsinud asjata!

Muusika muutus järjest kuuldavamaks. Allison arvas kuulvat laulu, mille viis kõlas otse ebainimlikuna, meenutades pigem džungli metsaliste ulgumist. Selle vahele ja saateks kuuldus tumedalt mingite tundmatute, ürgsete muusikariistade tärinat ja paukumist.

Juba oli Allison jõudnud välja üti ette, millest need salapärased muusikahelid tungisid saare öövaikusse. Tõmbus siis tagasi palmitive taha, sest üti kõrval nägi ta korruga jõuku pärismaalasi, poolalasti mehi, naisi ja lapsi ekstaasis, võlutud ilmel jälgimas muusikat, iga nende kehaosa vingerdudes helidega kaasa.

Allisoni valdas tulvil õnnetunne. Jah, nüüd lõpeks on täitumas see, millest ta kogu aeg unistanud, mida polnud saavutanud veel keegi enne teda. Ta

Kui soovite, et raadiovastuvõtja ikka jälle valmistab Teile rõõmu, siis valige RET raadiotehase uudistüüpe.

on tunginud ürglooduse salajamasse tuuma, on avastamas kõigi aegade helikunsti sünniallikat.

Allison haaras põuetaskust märkmiku, sest need jubeduseni veidrad helid pidi, nii hästi-halvasti kui võimalik, kohe jäädvustama paberile. Korruga ta peatus. Kahvatas. Sest kellegi valju mehehääli hüüdis kustki:

„Halloo — halloo — siin Radio Sidney! Meie moodse muusika kontsert on lõpul. Viimase palana kandsime ette „Puuhoobuse unelma“; sümfoonia esinesid soolo, jazziorkester kolme saksofoniga, neli autosireeni ja viis õmblusmasinat kaubamajalt Serfius Serfiewsky —“

F. F.

TUNG MIKROFONI ETTE

Asjaarmastajate-tunnid Ühendriikide ringhäälingus

Inglise raadioajakirja „World-Radio“ New Yorgi kirjasaatja märgib Ameerika ringhäälingu-kuulajate pidevat huvi tõusu n. n. asjaarmastajate-tundide vastu ringhäälingus. Asjaarmastajate ülemaalsi ettekandeid jälgib igal pühapäeva õhtul viimasel paaril aastal kuni 45 protsenti miljonitest Ameerika ringhäälingu-kuulajatest.

Värskete talentide leitudamiseks korraldatakse võistlusi, millest võtavad osa tuhanded ringhäälingu-kuulajad. Aspirantide hulgas kandideerib isikuid igast ühiskonnakihist ja elukutsest. Proovietenduseks mikrofoni ees rändab New Yorki mõlemast soost nii keskealisi kui ka noori koolipingilt; kandidaatide hulgas leidunud mõni kuu tagasi isegi üks 110-aastane daam-klaverikunstnik.

Võistlevate karjäärihimuliste liigitamine oleks samaselt raske, nagu on võimata täpselt loetleda kõiki kunstiharrastusi. Üksi NBC ja Columbia ringhäälinguühnigut ründavad tantsijad, kes õppinud ja harjutanud tantsu ainult kuski sadamalinnosa tagahoovis; noored heliloojad, kellel kaenas virnad kirjastamata helindeid; „ühe-inimese-orkestrid“, kelle erioskuseks on mängida nelja käe-jalaga korruga paarikümnet muusikariista trummist kuni saksofonini; kõrgema haridusega noored, kes kolledžiaastatel juhatanud õpilaskoori; New Yorgi ida-aguli kalakauplejad-vilistajad; cowboyd Ühendriikide Kesk-Lääne legendikulauludega; iiri ballaade jorutavad veoautojuhid jne.

Enamikule önn ei naerata, ei saagi naeratada. Keegi tööta Pennsylvania söekaevaja võttis läinud suvel oma väikese poja käekõrvale ja rändas mitusada miili jalgsi New Yorki. Kui mees juhusliku abipalujana oli jalutanud sisse proovistudio kontorisse, leutati, et ta omab suurepärase tenorihääle. Praegu on tal ringhäälingus kindel teenistus. Sellised õnnejuhtumid õhutavad publiku sümpaatiad ja ringhäälingu-kuulaja on alati nõus hääletama ringhäälingu-ühingute korraldatavatel „värskete talentide“ võistlustel. Sest nõnda leiab võimaluse endaavalduseks ka „asjaarmastajakriitik“, millist omadust ja tahet leidub igas inimeses.

Lugeja küsib

F. K. Ulvi. Kolmelambilise patareivastuvõtja ehituskirjeldus on ilmunud „Raadios“ nr. nr. 155, 156, 157, neljalambilise nr. nr. 212, 213, 214, 215. Numbrid kui ka montaažplaanid on saadaval; montaažplaanid maksavad à 50 senti, numbrid à 10 senti.

„Cerber“. 1) Küsitud suurused on:

0,1 mm Ø	—	2,187 oomi pro m,	0,02 amprit.
0,09 „ „	—	2,77 „ „ „	0,0158 „ „
0,08 „ „	—	3,5 „ „ „	0,0126 „ „
0,07 „ „	—	4,56 „ „ „	0,0096 „ „
0,06 „ „	—	6,2 „ „ „	0,0071 „ „

2) Kirjeldatud valjuhääldaja jaoks leiata igasuguste pingetele vastavad mähise keerdudearvud valjuhääldaja ehituskirjeldusest. Trafo on pingelt sobiv. Lülitage sellele külge õgvendajalamp, plokeerige alalispinge otsad ca 8 mF plokiga ja toiteallikas ongi valmis. Igaks juhuks tuleb kontrollida alalispinget koorma all.

3) Arvatavasti on Teile arvutuses viga. 0,25 mm on tõenäoliselt sobiv. Teile trafo on üledimensioneeritud, sellest ka tema „jahe olek“. Mingisugust hädaohtu sellest pole, on vaid kulutatud ülemäärast materjali.

Amatöör-abonent. Teile vastuvõtjas võib oletada madalsageduslikke võnkeid, mis põhjustavadki pobina. Kahjuks on ilma aparaati nägemata võimatu ütelda, kus seisab viga.

E. K., Jäneda. Soovitud numbrid on saadetud. Induktori kohta võite leida materjali „Raadios“ nr. nr. 29, 30, 47 — 1932. a. ja nr. 1 — 1933. a., kus on toodud ka kõik soovitud andmed.

J. P., Tartu. On ükskõik, kuidas maandada plokide otsad, — kas asetada nad igaüks eraldi šassii külge või panna otsad kokku. Lainelülilija telg ei tarvitse olla isoleeritud šassiist. Mõnel juhul on isegi nõuetav selle maandamine.

K. O., Värska. Tahtes kasutada mainitud vastuvõtja osi mõnes moodsamas lülituses jääks Teile palju ülejääke või vastupidi — saaksite neist kasutada vaid väikese osa. Nimetatud lülitus rahuldab hästi veel tänapäeva nõudeid. Arvatavasti seisab viga vananenud lampides või mõnes mehhaaniliselt kulunud osas, nagu lainelülilija. Kui aga siiski soovite ümber ehitada, siis soovitame ehituskirjeldust „Raadios“ nr. nr. 212, 213, 214 ja 215.

E. K., Raasiku. 1) Mainitud vastuvõtja montaažplaan enam ei ilmu. Üksikosade asetus pole kuigi kriitiline. On tarvis koondada poolid, pöörkondensaator ja lülilija üheks grupiks, samuti asetada võrgutrafo võimalikult kaugemale audionlambist ja esimesest madalsagedusastmest.

2) Takistus R_5 tuleb muuta ja nimelt võtta suurem; võiksite arvestada lambi andmete järele või lihtsalt määrata proovides. Varivõrepinge pole kriitiline.

3) Pole mingit vahet, kas võtta anoodvoolu plussküttemähise keskest või ühest otsast.

4) Ameerika lampide soklite lülitused kui ka kõik muud andmed nende kohta võite saada „Radio-Kooperatiivilt“ hinnaga à 10 senti tabel.

A. B., Suigu. Alumiiniumalaldaja pole üldse konstantne seadeldis. Arvatavasti on Teil vananenud elektroliit. Tarvitatav sooda peab olema puhas kõrvalainetest. Soovitame Teile tantaalventiili kui praktiliselt kasutatavat seadet.

Kas võib laadida kütteakut ilma takistust (lampe) vahele liimata, kui dünaamo ei anna rohkem voolu kui 1,43 amp. 220 voldi juures ja kas see ei riku akut ega dünaamot?

K. S. Tartumaal.

See, et Teile dünaamo sildil seisab 220 V ja 1,43 A ei tähenda veel seda, et Teile dünaamo rohkem voolu ei anna, vaid tähendab, et dünaamo annab pinget 220 V ja maksimaalne lubatud voolutugevus on 1,43 A. Kui Teil panete sellisele dünaamole külge 2 V aku vahenditult, siis on see sama hea, kui teeksite dünaamole lühiühenduse ja — jääksite ilma mõlemast. Seepärast — on tingimata nõuetav eeltakistus.

Voltmeetreid võite saada igast paremast raadio- ja elektriärist. Hinnad olenevad väljatöötusest.

Petrooleumi-mootorite kohta võite ligemaid andmeid saada masinaäridest. Tasuvuse küsimus on neil ka sellest, kui palju on Teil laadida akusid.

Missugune maaiühendustraata on vastuvõtu-aparaadile sobivam, kas vask- või raudtraat, ja kui sügavale tuleb asetada maaiühendus liivases pinnas?

T. T. Nõmme.

Tuleb eelistada tugevat vasktraati. Soovitav asetada põhjaveeni.

„Võhik amatöör“. 1) Kontakt g_3 lambil KF1 ei tule jätta vabaks, vaid tuleb ühendada kütte positiivse poolusega. Kui seejärel selektivsus veelgi ei rahulda, siis võtke C_1 ja C_6 vähemad väärtused. Võimalik on ka, et Teile pöörkondensaatorite käigud erinevau.

2) Undamist võib põhjustada mikrofoniline audionlamp või mõni teine suurus skeemis, mis muudab oma väärtust kõlalinete rütmis. Katsetage sumbutada audionlampi vatiga.

3) Häält on võimalik muuta, lülitades lõpplambi anoodi ja šassii vahele plokkide 2000—7000 cm.

4) Hr. Neudorf on raadioala esialgselt täieliselt loovutanud oma erialale.

R. J. Kolga. 1) Kui anoodpatarei ostes pole täiesti värsket ja healt firmalt, siis ei saa mainitud tühjenemisaega pidada ebanormaalseks.

2) 4,5-voldilisel eelpingel on voolutarvitus mõni milliamper, seega vaid pisut vähem.

3) Pole võimalik kirjeldada tagajärgi, kui pole teada, millises astmes lampide vahetamine toimub. Samas vastuvõtjas vahetatuna põhjustab see moonutuste suurenemist ja selektiivsuse langemist.

4) Akuhappe erikaal on laetult 1,21—1,24, tühjalt 1,18—1,21. Allapoole ta langeda ei tohi.

Al. Rakvere. Kella-transformaator pole kohane lampide kütmiseks. Kogu ümberehitamisprotseduur pole nii lihtne kui arvate — panna vaid sisse ameerika lambid ja läheb. Selleks peab muutma enamiku suurusi aparaadis. Kahelambilise võrkvastuvõtja skeem on ilmunud „Raadios“ nr. 204 ja 205. Lampidest kuuluvad: 2× triood — lõpplambiks, pentagriid — superi segulambiks, 2× diood-pentood — õgvendajaks, automaatse fadingu-kompenseeriija juhtijaks ja esimeseks madalsagedusvõimenduseks, 2× diood-triood — sama otstarve nagu eelminegi. Vahe 1× ja 2× õgvendaja vahel seisab selles, et esimene juhib vaid poolperioodil. Esimene nõuab tugevat silumisahelat ja teda seepärast tarvita-takse vastuvõtjais harva.

Maailma toob teile koju RET raadiotehas oma uudisvastuvõtjatega.

RINGHÄÄLING TÕUSVA PÄIKESE MAAL

Üksteise järel on kõigi Euroopa maade ringhäälingud viimasel paaril aastal pühitsemas oma 10-a. juubeleid, kusjuures iga ringhääling võib uhkuse ja rahuldustundega vaadata tagasi oma esimese aastakümne tegevusele. Inglismaal pühitseti ringhäälingu 10-a. juubelit juba 1932. aastal ning läinud talvel said kümneaastasteks ka Hispaania ja Rootsi ringhäälingud. Käesoleval aastal 10-a. ikka jõudnute hulka kuuluvad Rumeenia, Poola ja tänase päevaga ka Läti. Teistel mandritel 10-a. juubelid on aga alles ees. Isegi Ühendriikide kahel suuremal ringhäälinguühingul tuleb juubeliga oodata kuni 1936. ja 1937. aastani.

Jaapan on selles suhtes Ameerikast ees, sest Jaapani saatja JOAK alustas tegevust juba 22. märtsil 1925. a. Sel puhul meile ulatunud Jaapani ringhäälinguühingu ingliskeelne juubeliväljaanne sisaldab mõndagi huvitavat ringhäälingu arengu algaastate kohta Jaapanis. Kuigi Euroopa ringhäälingukuulajatele Jaapani saatjate kuulamine osutub võimatuks, on Jaapani ringhäälinguoludega tutvumine siiski mitmeti tänuväärt. Sest sellest ilmneb meile, et ka ringhäälingu arendamises ida suudab näidata samavõrdseid tulemusi kui lääs ning seega saame liigse tõenduse, et inimeste lähendajana ja arendajana ringhääling on tähtsamaid ja sobivamaid vahendeid.

Esimene Jaapani saatja JOAK alustas 1925. aastal tegevust Shibauras Tokio lähedal. Tema 220-vatine võimsus tõsteti varsti 1 kilovatile ja saatja ise viidi üle Atagoyamasse, Tokio südalinna. JOBK Osakas ja JOCK Nagoyas ehitati veel samal aastal ning aasta hiljem need esimesed kolm saatjat ühendati riiklikul järelevalvel töötava „Jaapani ringhäälinguühingu“ valdusse. Raadioasjanduse arenedes tõsteti järgmistel aastatel saatjate võimsust ja arvu ning juba 1928. aastaks oli Jaapanis tegevuses seitse 10-kW võimsusega ja üks 3-kW võimsusega saatja. Praegu ulatub saatjate arv Jaapanis juba veerandsajale.

Euroopa ringhäälingukuulajatele võib näida imeilikuna, et Jaapani saatjatest seitseteistkümmend suuremat on ainult 10-kW võimsusega. Aga kuna Jaapanis ringhäälinguvõrgu väljaehitamisel juba alul võeti põhimõtteks iga maanurga varustamine oma saatjaga, mis omavahel oleksid ühenduses ülekannetega Tokio kaudu, siis ei osutunud suurema võimsusega saatjate ehitamine Jaapanile hädatarviliseks.

Nüüd on Jaapani teedeministerium kinnitanud kavad kahe 150-kW võimsusega suursaatja ehitamiseks ülekannete tarvis Tokiost. Järgmised suursaatjad ehitatakse arvatavasti Osakasse ja Kyushusse; üksikasju sellest veel pole avaldatud. Ka oletatakse, et suursaatjate valmimise järel mõned vähemad saatjad lõpetavad tegevuse.

Jaapani ringhääling on ehitamas ka uusi stuudiohooneid. Jaapani ingliskeelne ajakiri *The Japan*

Magazine toob artikli ringhäälinguühingu direktorilt Shichiro Komorilt, milles Jaapani ringhäälingu juht ütleb, et ringhääling Jaapanis nüüd on jõudnud arengjärku, milles on osutunud tarvilikuks kahe ringhäälinguhoone püstitamine. Üks neist on juba ehitamisel Osakas ja teisele on vaadatud valmis 3.950-ruutmeetriline krunt Tokios. Hoone põrandate kogupind oleks 16.000 ruutmeetrit ja ta sisaldaks kuni 16 eristuudiot. Ehitus kavatakse viia lõpule 1936. aastal.

Ringhäälingu-kuulajate arv Jaapanis näitab pidevat tõusu. Juba 1925. a. lõpuks, mil esimesed kolm saatjat olid tegevuses olnud ainult mõne kuu, raadioaparaatide omanike arv Jaapanis kasvas 194.527-le. 1934. a. septembri lõpus oli jaapanlasiraadiokuulajaid juba 1.840.000 ja k. a. 1. augustiks 2.157.019. Viimastel aastatel on kuulajate arvu juurdekasv Jaapanis olnud ümmarguselt 300.000 aastas.

Nagu teisteski maades, on ka Jaapanis kuulajaid kõige rohkem pealinnas Tokios. Nende arv ületab praegu 600.000 ja iga teine perekond linnas omab vastuvõtja.

Jaapani ringhäälingu saatekavade vaatlemisel selgub kohe, et jaapanlane suhtub ringhäälingusse väga tõsiselt. Nendel, kes ringhäälingus kuuleksid ainult jazzit ja kerget ajaviidet, poleks oma vastuvõtjatega Jaapanis suurt midagi teha. Ühe kokkuvõtte järele jaguneb Jaapani ringhäälingus mitmesugustele saatekavadele pühendatud aeg järgmiselt:

Ühiskonnateadus 35%, päevauudiseid 30%, meelelahutus 19%, reportaažid koosolekutelt ja muudelt rahvakogumistelt 9%, lastekavad 7%. „Ühiskonnateaduse“ alla kuulub ka võimlemine. Seda antakse iga hommikul kolmes sarjas, — kaks koduseks ja üks kooli tarbeks. Suvel iga jaapanlane, nii noor kui vana, läheb lähemasse kooli- või templiõue ja sooritab oma harjutused ringhäälingu saatel. Selline gruppides võimlemine näib Jaapanis olevat väga levinud. Eelmainitud ringhäälingu juubeliväljaanne teab tõendada, et osavõtjate arv nendest harjutustest tõuseb päevas kuni 60 miljonile.

Võõrkeeltest õpetab ringhääling jaapanlasile kõige rohkem inglise, prantsuse ja saksa keelt; lühikursusi antakse ka hiina, manchu ja hispaania keeles. Muude päevauudiste hulgas hindab jaapanlane ka päevaseid tööbörside teadaandeid; töötaoleku korral leiab ta nendes teadaannetes tarvilikke juhatusi teenistuse saamiseks. Meelelahutuse osas jaapanlane eelistab ligikaudu ühevõrdselt nii jaapani kui ka euroopa muusikat.

Alates 1927. aastast on Jaapani ringhääling vahetamas saateid ka välismaailmaga. Maade hulka, kellega tänini programme vahetatud, kuuluvad Inglismaa, Ühendriigid, Saksa, Hollandi, Helveetsia ja Jaava. Saates vastutasuks programme ka teistele mandritele, Jaapan seega omalt poolt aitab lähendada ida läänele.

ESIMENE SANKTSIOON ITAALIA VASTU TULI RINGHÄÄLINGULT!

On mitte üksnes huvitav, vaid ka tähenduslik märkida, et praeguses pinevas rahvusvahelises olukorras esimene santsioon Itaalia vastu tuli — ringhäälingult.

Momendil, mis sai teatavaks Itaalia loobumine viiekomitee rahuettepanekute Genfis, oli Ameerika ringhäälinguühing *Columbia Broadcasting Company* parajasti algamas oma intervjuude-seeriat Ameerikasse Rahvasteliidu tähtsamatelt delegaatidelt. Ülekanne pidi toimuma kaabli teel Inglismaale ja sealt lühilainetel üle Atlandi New Yorki. Oli nähtud ette, et teiste kõnelejate hulgas esineb silmapilgu poliitilisest olukorrast ka Itaalia esindaja parun Aloisi.

Vaevalt oli Aloisi võtnud vastu ettepaneku kõnelemiseks, kui Londonist tuli Briti ringhäälinguühingult teade, et ühing Aloisi kõne ülekannet ei saa lubada. Keeldumine sündis Briti valitsuse sellekohasel soovil, niipea kui oli selgunud Rahvasteliidu otsus Itaalia vastu. Seega ka ringhäälingu-ülekanne kolmandale maale osutus võimatuks ja Aloisi ettekanne jäi ära.

SAKSAS OTSITAKE UUT TANTSUMUUSIKAT

Jazzikeelust tekkinud tühikut saatekavades püüab Saksa ringhääling täita rahvusliku tantsumuusikaga. Selles spetsialiseeruvate orkestrite ergutuseks kuulutati välja võistlus, milles kolm esimest auhinda on 18.000, 12.000 ja 6000 riigimarka. Nende erakordselt suurte autasude väljamaks aga ei sünni koheselt. Enne seda tuleb esikoha võitnud orkestritel esineda ringhäälingus üks kuni kolm kuud.

KAUGENÄGEMINE VENES

Leningradi kaugenägemise- ja telemehaanika-instituudi laboratooriumides on käsil uute seadete valmistamine kaugenägemiseks, mis võetakse tarvitusele eriliselt selleks ehitatavas 10 kW võimsusega saatjas Moskvast.

PRANTSUSE RINGHÄÄLING ERAPOOLIK?

Prantsuse „La Lumiere“ tungib kallale riigi postiministrile, süüdistades Prantsuse ringhäälingus edasiantavaid päevauudiseid erapoolikuses. Itaalia-Abessiinia sõjateadete toomisel kaldutavat sümpaatiates ilmselt Itaalia poolele. Prantsuse ringhääling vaikivat maha sanktsioonide käsitamise nõudmised, mida väljendab üks osa ajakirjandusest.

KUNINGLIKUD LAULATUSED MIKROFONI EES

Kolmapäeval, 6. novembril kuulsas Westminsteri toomkirikus Londonis asetleidnud Gloucesteri hertsogi, Inglise kuninga George V kolmanda poja, ja lady Alice Montagu-Douglas-Scotti laulatus anti edasi ka ringhäälingus. Mikrofoni ees toimus juba ka eelmine Inglise kuninglik laulatus, nimelt Kenti hertsogi ja Kreeka printsessi Marina oma. Ka seekord ringhääling andis edasi laulatusteremoonia Briti aumaadesse; Ameerika ja Kanada kuulajatele tegi ülekande Ühendriikide Columbia Broadcasting System.

„RAADIOJANESE“ HUUDNIMESID MUJAL.

Heal lapsel on mitu nime. Kohusetundetuid vastuvõtja-omanikke, kes ringhäälingut püüavad kuulata tasuta, olemas Eestis harjunud nimetama „raadiojänesteks“. Peaaegu igal maal on raadiojänestel oma nimetus. Nendest kõige levinum ja rängem on „raadiopiraat“. Mõnel maal kutsutakse neid aga ka „raadio-ussideks“. Taanis, kus „raadiojäneseid“ arvatakse olevat kuni 4000, mis sealse suure kuulajatearvu kohta on võrdlemisi väike arv, neid kutsutakse „sohikõrvadega eetrikuulajaiks“.

KAH ARUSAAMINE RAADIOST.

Ringhäälingu-kuulajate seas leidub igalpool veel inimesi, kel puudub vähimigi ettekujutus selle tehnikast. Ameerika ajakiri „Variety“ teab jutustada, et WCKY saatja Covingtonis on ühel päeval saanud kelleltki kuulajalt kirja, milles see kirjutanud: „Palun teie saatja ühendus minu koduga katkestada, kuna meil enam pole vastuvõtjat“.

Väljaandja: Üleriiklik Eesti Raadioühing
Vastutav toimetaja: L. Ojaveski
Tegevtoimetaja: Karl Kesa

Kirjuta

Erika'l

ja sa saavutad edu!

Müük järelmaksuga

Kr. SAAR ja Ko.

Tallinn, Viru 3; Tartu, Raekoja 2

TRIKOOTUUSTUS

E. KOPPE

TALLINN, Vana Viru 15 krt. 2. Tel. 454-11

MÜÜK SUUREL JA VÄIKSEL ARVUL

OST ja MÜÜK

kulda ja hõbedat

Ostab kõrge hinna eest kulda, hõbedat ja väärtungeld. Müüb odava hinnaga kuld- ja hõbeasju ning laulatussõrmuseid. Tellimiste ja paranduste vastuvõtmine kuld- ja hõbeasjade peale.

Tähelepanu!
Urta maja

28 Müürivahe 28

Tähelepanu!
Urta maja

Seebitööstus „Hasso“

Teatan oma lugupeetud kaubatarvitajatele, et olen oma tööstuse üle viinud

**Tallinn
Pronksi 1
Tel. 304-42**

Ärge unustage,

et vanu raadioaparaate vahetatakse moodsatte vastu kõige soodsamini

„Raadiokliinikus“, Raekoja pl. 13

Suur valik. Pikaajaline järelmaks. Parandused ruttu ja vastutusega. Isehitajale igasugused üksikosa.